Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

VNS 3/2020 vp

# VNS 3/2020 vp Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta - Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

Suomi on kansainvälisesti kestävän kehityksen edelläkävijämaita. Kansainvälisen raportin mukaan Suomi on saavuttanut kestävän kehityksen tavoitteet tai on vähintäänkin hyvällä tasolla liittyen mm. köyhyyden vähentämiseen, terveyteen, koulutukseen, veteen ja energiaan, säälliseen työhön ja talouskasvuun, teollisuuteen ja innovaatioihin, eriarvoisuuden vähentämiseen sekä rauhaan ja oikeusvaltioon.

Selkeitä parannuskohteita löytyy mm. ilmastonmuutoksen hillinnässä, kulutus- ja tuotantotavoissa sekä luonnon monimuotoisuudessa. Nämä ovat myös keskeisiä haasteita globaalisti ihmisten, ympäristön ja talouden näkökulmasta.

Valtioneuvoston selontekoon kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta on kirjattu laajasti hallitusohjelman tavoitteita ja toimia eri sektoreilta. Suomen Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamisessa yksi keskeisistä teemoista on siirtyminen asteittain hiilineutraaliin kiertotalouteen.

Siirtyminen hiilineutraaliin kiertotalouteen aiheuttaa kokonaisuudessaan pk-yrityksille kustannuksia. Toisaalta vaikutukset kansantalouteen ja sitä kautta yrittäjäkenttään voivat olla maltilliset, jos toimenpiteet tehdään kansantaloudellisesti optimaalisesti ja yritysten toimintaedellytyksiä kuunnellen. Lisäksi ilmastonmuutoksen hillitseminen lisää laajasti yritysten liiketoimintamahdollisuuksia kestävämpien ratkaisujen saralla.

Hallitusohjelmassa on kunnianhimoiset tavoitteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. On tärkeä muistaa, että kun keinovalikoimaa tavoitteiden saavuttamiseksi pohditaan, toimien kustannustehokkuus pidetään keskiössä. Näin kustannukset ilmastotoimista on kansantaloudelle mahdollisimman vähäiset, jolloin pystytään parantamaan ja ylläpitämään mahdollisimman hyvin myös muita kestävän kehityksen tavoitteita ja turvaamaan oikeudenmukaisen siirtymän edellytykset.

Kiertotaloudella on tärkeä merkitys jatkuvan luonnonvarojen ylikulutuksen pysäyttämiseksi ja kestävän kasvun aikaansaamiseksi. Siirtyminen kohti kiertotaloutta on tärkeä elementti myös ilmastonmuutoksen hillitsemisessä.

Yritysten menestyminen on keskeinen elementti kestävän kehityksen edistämisessä. Ne luovat uusia puhtaampia teknologioita ja toimintatapoja. Jotta yritykset voivat menestyä, luoda hyvinvointia ja uusia ratkaisuja, on niiden toimintaympäristö oltava kunnossa. Kiertotalouden edistämisessä markkinaehtoiset ratkaisut tulee olla keskiössä. Liian tiukkaa sääntelyä tulee välttää. Pk-yrityksien toimintaedellytykset tulee huomioida esimerkiksi kilpailutuksissa. Toimet tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan edistämiseksi sekä panostukset koulutukseen ja viestintään ovat tärkeitä.

Ilmastonmuutoksen torjumisessa ja kestävien tuotteiden ja toimintatapojen markkinoiden edistämisessä tulee panostaa EU:n laajuisiin toimiin. Näin yritysten toimintaympäristö samoilla markkinoilla on yhtäläinen ja toimien vaikuttavuus mahdollisimman suuri.

EU:n elpymisvälineen avulla on mahdollista edistää siirtymistä hiilineutraaliin kiertotalouteen ja muuttaa talouden rakenteita. Tukien ei tule olla pysyväisluonteisia. Markkinaehtoiset keinot, kuten riittävä päästöjen hinnoittelu, sekä panostukset tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan luovat ilmastoystävällisen kasvun näkymät pitkälle tulevaisuuteen

Kestävän kehityksen edistämiseksi, etenkin kiertotalous ja ilmastoratkaisujen osalta, teknologisella kehityksellä on tärkeä rooli. Ilman uusia teknologioita tavoitteita on mahdoton saavuttaa. Uusilla teknologioilla ja ratkaisuilla pystytään ylläpitämään talouskasvua, työpaikkoja ja samalla edistää keskeisimpiä Suomen kestävän kehityksen haasteita. Uudet teknologiset ratkaisut ja uudet toimintatavat jouduttavat myös globaalisti kestävän kehityksen haasteisiin vastaamisessa. Suomi voi edesauttaa kokoaan suuremmin ratkomaan globaaleja haasteita. Pidämmekin hyvänä, että hallitus tavoittelee TKI-intensiteetin kasvattamista, joka on myös kestävän kehityksen globaalissa toimintaohjelmassa mukana.

Yksi Agenda 2030 teemoista on edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua. Koronakriisi on pahentanut entisestään Suomen julkisen talouden tilannetta. Jotta Suomessa pystytään ylläpitämään keskeiset hyvinvointiyhteiskunnan palvelut ja siten olla kestävän kehityksen kärkimaita myös jatkossa, on talouskasvuun ja julkisen talouden tilaan kiinnitettävä laajasti huomiota. On hyvä, että kestävän kehityksen selonteossa käsitellään myös taloutta ja kestävää kasvua.

Keskeinen julkisentalouden tilaa parantava elementti on työllisyysasteen nosto. Korkea työllisyys ja alhainen työttömyys ovat myös kestävän

kehityksen kannalta tavoiteltavia asioita, koska ne vähentävät pitkäaikaista köyhyyttä ja syrjäytymistä. Myös työn tuottavuuden kasvulla pystytään lisäämään hyvinvointia.

Hallitus on julkistanut niin sanotun julkisen talouden kestävyyden vahvistamisen tiekartan. Siinä tavoitteena on vakauttaa julkisen talouden velka suhteessa BKT:seen vuosikymmenen lopussa. Varsinaisia toimenpiteitä on kuitenkin tavoitteen saavuttamiseksi esitetty vaillinaisesti ja siten julkisen talouden kestävyysvajeongelma on edelleen ratkaisematta. Työllisyysasteen nostoon ja tuottavuuden kasvuun tähtääviin toimiin tulee jatkossa saada enemmän konkretiaa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sampo Seppänen
ekonomisti